

УДК 338.45:620.9

ВОДЕНЬ – ОСНОВА ВУГЛЕЦЕВОНЕЙТРАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ ЄС

I.I. Дороніна

*Національна академія державного управління при
Президентові України, вул. Антона Цедіка, 20, м. Київ,
03057, тел.: +38(044)481-21-55,
e-mail: iryndaronina@icloud.com*

*У роботі проаналізовано орієнтири виходу з кризи
спричиненої COVID-19 та стратегічні напрямки водневої
трансформації економіки ЄС.*

Ключові слова: *зелений курс ЄС, зелений транзит,
воднева економіка.*

HYDROGEN – THE BASIS OF THE EU'S LOW-CARBON ECONOMY

I.I. Doronina

*National Academy for Public Administration under the
President of Ukraine, Antona Tsedika str., 20, Kyiv, 03057*

*The article analyzes the guidelines for overcoming the
crisis of COVID-19 and the strategic directions of the hydrogen
transformation of the EU economy.*

Keywords: *EU Green Deal, green transit, hydrogen
economy.*

ORCID: 0000-0002-7032-644X.

Хронологія законодавства Євросоюзу в частині переходу до чистої енергії прослідковується у чотирьох Енергетичних пакетах ЄС, наповненням яких є відповідні Директиви та Регламенти.

«Четвертий енергетичний пакет», опираючись на основи енергетичної політики та сформовані регулятивні норми, відкриває реальний шлях переходу від викопного палива до вуглецевонейтральної економіки, серед ключових пріоритетів якої:

- енергоефективність;
- глобальне лідерство ЄС у галузі відновлюваної енергетики;
- чесна угода для споживачів енергії.

У грудні 2019 року Європейська комісія прийняла масштабну програму дій під назвою «Європейський зелений курс» (комюніке ЄС та дорожня карта з планом дій і термінами виконання), що разом із Механізмом прикордонного вуглецевого регулювання фактично визначає орієнтири розвитку європейської економіки на наступні десятиліття.

COVID-19 та відновлення економіки після кризи, спричиненої пандемією, визначали нове розуміння та формування відповідного бачення, що закладено в програмних стратегіях довгострокової проривної економічної політики. План фінансової допомоги «Наступне покоління ЄС», представлений у 2020 році, окреслив такі цілі:

- конвергенція – відшкодування збитків, завданих COVID-19;
- стійкість – реформування економік ЄС;
- трансформація – перетворення суспільства.

Підхід антикризового, відновленого інвестування базується на ідеології «зеленого транзиту».

В ЄС чітко визначено, що програми після карантинного відновлення Європи виходять з цілей, прийнятого Зеленого курсу, а саме: досягнення нульового рівня викидів вуглецю до 2050 року та скорочення викидів парникових газів на 50–55 % до 2030 року (порівняно з рівнем 1990 року), що базується на побудові стійкої економіки та охоплює усі види діяльності Євросоюзу:

1. Боротьба зі змінами клімату.

2. Забезпечення чистої, доступної та безпечної енергії.
3. Промислова стратегія для «кругової» економіки.
4. Будівництво і ремонти з економією енергії та ресурсів.
5. Нульовий рівень викидів без токсичного доквілля.
6. Збереження та відновлення екосистем і біорізноманіття.
7. Здорова та екологічно чиста система харчування.
8. Перехід до сталої та розумної мобільності.
9. Дослідження та інновації.

Все це означає, що фінансові ресурси перерозподіляються в межах ЄС лише на правила обов'язкової трансформації відповідних секторів економіки, бізнесу та інфраструктури в напрямку ідеології «зеленого транзиту». Відповідно слідувати цьому напрямку будуть і регулятивно-політичні реформи країн ЄС, що й стане «точкою росту» Євросоюзу.

Енергетичний та кліматичний блок Зеленого курсу представлений двома Стратегіями – Стратегією ЄС щодо інтеграції енергетичної системи (EU Strategy for Energy System Integration) та Водневою Стратегією ЄС (EU Hydrogen Strategy), які і є інструментом відновлення, що включено у довгостроковий бюджет ЄС.

Стратегія інтеграції енергетичної системи ЄС визначає бачення того, як прискорити перехід від неефективно структурованих ланцюжків енергетичної вартості до системи, що може забезпечувати низьковуглецеві, надійні та ресурсоощадні послуги при мінімально можливих витратах, тобто забезпечується основа енергетичного переходу та секторальної інтеграції.

Наступним кроком є Воднева Стратегія ЄС, адже в інтегрованій енергетичній системі водень сприяє декарбонізації промисловості, транспорту, виробництва електроенергії та будівельного сектора. Стратегія розглядає шляхи перетворення потенціалу водню в реальність за допомогою: інвестицій, регулювання,

створення ринку, досліджень та інновацій. Воднева Стратегія ЄС забезпечує основу для майбутньої трансформації.

Переваги водню є добре дослідженими як науковцями [1, 2], так і бізнес-середовищам. Наголосимо, що на даний час ціна кінцевого продукту – це вартість чистої енергії – «зеленого водню», за оцінками MEA – 3,5–5/кг євро, а ціна, до якої прагне ЄС, щоб досягти паритету цін, – 1,5/кг євро [3]. Для зменшення ціни необхідне масштабне виробництво та застосування, тому ціллю стратегії ЄС є комплексний довгостроковий міждержавний розподіл праці у сфері виробництва та переорієнтація енергетичного і транспортного споживання на водень та водневі технології.

Широкомасштабне використання водню і є драйвером різкого зменшення викидів парникових газів та формування вуглецевонейтральної економіки Євросоюзу.

Література:

1. Відновлювана та воднева енергетика-2018: матеріали науково-практичної конференції (Київ, 18 травня 2018 р.). – К.: Інститут відновлюваної енергетики НАНУ, 2018.
2. Дороніна І.І. Трансформація енергетичного сектору ЄС та України: відновлювальні джерела енергії. Наукові записки Інституту законодавства Верховної Ради України. Київ, 2019. № 4. С. 122–129 URL: <https://instzak.com/index.php/joСт1urnal/article/view/1735/1616>
3. Ермолаев Д. Водородная экономика-XXI, Strategic Group Sofia, 2020, URL: https://sg-sofia.com.ua/vodorodnaya-ekonomika-xxi?fbclid=IwAR0Ty8_77fuM2bPUTchRtNvp2uYzf1CFhONy6VsFNtviEAo8gEOTPByiiH4